

PAISATGES CREATIUS TTEE 2026

INAUGURACIÓ Dijous 11 de juny, a les 10h.
L'exposició es podrà veure:
Dissabte 13 de juny, d'11h. a 14h. i de 17h. a 20h.
Diumenge 14 de juny, d'11h. a 14h.
Dilluns 15 de juny, d'11h. a 14h. i de 17h. a 20h.

LOPONT

Museu de l'Edre
CENTRE CULTURAL

Parsec de Ribera/Font del Millenari
43500 Tortosa

Impuls i organització

TECNOLOGIA
CULTURAL

Amb el suport de

Consell de Cultura i Programari Educatiu
Departament de Cultura i Educació,
a través de l'Institut de Recerca i Innovació Tecnològica

Generalitat
de Catalunya

Col·labora

Aquest fulletó acompanya l'exposició Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre, el retorn públic d'un procés compartit entre escola, artistes i territori. La mirada i la feina de l'alumnat és el centre d'aquesta mostra: allò que veureu és el resultat i, alhora, el rastre del camí fet.

Agraïm especialment la implicació de l'alumnat i l'acompanyament dels equips docents del **ZER Riu Avall** (CEIP La Pineda de Tivenys i CEIP Bítém) i de l'**Institut Escola Daniel Mangrané** (Jesús), així com el treball i l'acompanyament artístic de **Marta Vidal, Antònia Ripoll, Josep Ma Balagué i Gemma Ginovart**. Agraïm també la tasca de documentació a **Col·lectiu Cultura**, que ha contribuït a preservar i fer visible el procés. Gràcies també al **Museu de l'Ebre** per acollir aquesta mostra i fer possible el retorn comunitari del projecte, i a la **Generalitat de Catalunya**, pel suport a través del programa **Art i Educació**. Us convidem a recórrer l'exposició com un relat de procés, fet de mirades, decisions i formes de fer.

ÍNDEX

1. DAR Terres de l'Ebre i Paisatges Creatius	3
2. Les artistes de Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre	3
3. Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre	7
4. El riu com a aula oberta I Antònia Ripoll, Marta Vidal i l'alumnat de la ZER Riu Avall	9
5. Lo riu que ens mou I Gemma Ginovart i l'alumnat de l'Institut Escola Daniel Mangrané	26
6. Descobreix el procés creatiu	32

1. DAR Terres de l'Ebre i Paisatges Creatius

DAR (Dones Artistes Rurals) és un projecte d'acompanyament i xarxa que dona suport a dones artistes que viuen i treballen en entorns no metropolitans. A les **Terres de l'Ebre**, DAR es va desplegar l'**any 2023**, generant una comunitat de creadores vinculades al territori i amb experiència en processos de mediació i treball en context. Les artistes que participen en **Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre** formen part d'aquesta xarxa: són artistes DAR Terres de l'Ebre i aporten metodologies i llenguatges que connecten creació contemporània, educació i paisatge.

2. Les artistes de Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre

Les artistes **Marta Vidal, Antònia Ripoll i Gemma Ginovart**, han conduït els tallers de **Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre** als centres participants. Des de llenguatges diferents, han proposat formes d'apropar-se al riu i al paisatge com a espai d'experimentació i de pensament: observar, escoltar, enregistrar, imaginar i transformar.

Al **ZER Riu Avall** (CEIP La Pineda de Tivenys i CEIP Bítem), Marta Vidal i Antònia Ripoll, han desenvolupat un procés d'exploració artística amb l'alumnat de **3r, 4t i 5è de Primària**, convertint el riu en aula oberta i matèria creativa. A l'**Institut Escola Daniel Mangrané (Jesús)**, Gemma Ginovart ha treballat amb l'alumnat de **5è de Primària** a partir del cos, la veu, la imatge i la creació col·lectiva.

Marta Vidal

Marta Vidal és **artista i docent**, amb una trajectòria que connecta **creació contemporània i educació**. És llicenciada en **Belles Arts** per la **Universitat Politècnica de València (2011)** i ha cursat el **Màster en Arts Visuals i Educació: Un enfocament construccionista (UdG, 2012)**, així com el **Màster en Professorat d'Educació Secundària, especialitat de Dibuix (UV, 2021)**. Actualment és professora de **Visual i Plàstica** en diferents instituts.

En l'àmbit educatiu i de mediació, té experiència en **tallers d'art i expressió** amb infants i joves (**Espígol, Utopia**), **assessorament plàstic** en escoles i docència a **infantil, primària i secundària**. Ha treballat en projectes **inclusius** amb alumnat amb **TEA, TDAH i altes capacitats**, i també en **escoles lliures i bosc escola**, desenvolupant pràctiques adaptades a ritmes i necessitats diverses.

La seua obra se centra principalment en **l'escultura i l'experimentació material**. Treballa amb **fusta, paper i aigua**, i combina aquests materials amb **filferros i objectes reciclats**. A través d'aquesta pràctica explora temes com la **fragilitat**, la **natura** i la **vida**, posant en valor la transformació i el potencial expressiu de la matèria.

@martavidalraez

Antònia Ripoll

Nascuda a Barcelona el 1961, viu i treballa a les **Terres de l'Ebre** des de 1984.

La seva trajectòria artística parteix de la **pintura**, el **dibuix**, el **gravat** i l'**assemblatge**, evolucionant cap a la **intervenció** i la **instal·lació contemporània**. La seva obra combina **figuració simbòlica**, **expressivitat**, simplicitat formal i manipulació de suports, incorporant **objectes i materials recollits** com a metàfores de la **memòria** i les **emocions**, sovint amb presència del **vermell**.

El seu treball planteja una **reflexió crítica** sobre les **estructures socials**, les **formes de control** i els **sistemes de poder**, en contrast amb la subjectivitat i les sensibilitats individuals.

Paral·lelament a la pràctica artística, ha desenvolupat una important tasca **docent** i de **gestió cultural** vinculada a l'**artivisme**. Va ser creadora, impulsora i directora d'**ESARDI Escola d'Art i Disseny d'Amposta (1984-2004)**, on també ha exercit la docència durant més de **quaranta anys**. En l'àmbit curatorial i de gestió cultural, ha estat **co-directora de la Biennial d'Amposta (1989-2010)** i vinculada a projectes com **Amposta Espai d'Arts Visuals i XYZ Art, idea i espai públic**, produït per **Lo Pati Centre d'Art Terres de l'Ebre** entre **2012 i 2024**.

Gemma Ginovart

Gemma Ginovart és **actriu i creadora escènica** i centra la seva trajectòria en la connexió entre **art, educació i transformació social**. Formada en interpretació per a **teatre, cinema i televisió** a l'**Escola Nancy Tuñón i Jordi Oliver** i a **La Bobina** (dansa teatre i creació pròpia), completa la seva formació amb teatre i creixement personal (**Crecimiento Teatral**), **teatre físic** amb Diego Mauriño (Teatro del Perro, Buenos Aires) i **clown** amb Pablo de Nito (Buenos Aires). Entén el llenguatge escènic com una **eina pedagògica i comunitària**.

Desenvolupa projectes on el teatre i l'**expressió corporal** promouen l'aprenentatge, l'empoderament i la **cohesió social**, especialment en contextos vulnerables. Ha col·laborat amb entitats com el **Grup Esplai Blanquerna, Atzavara-Arrels** i el programa **Ocell de Foc**, generant espais on l'art esdevé motor de transformació col·lectiva i consciència crítica.

La seva obra es caracteritza per una **forta presència corporal**, un treball visual potent a través de l'**attrezzo** i un punt de descaradura que desperta l'espectador mentre aborda qüestions existencials. Entre les peces destacades hi ha **Aún** (peça teatral i videoart), **Búcaro** (performance, Festival N.Eo Xerta), **Assaig Plural** (teatre físic inclusiu), **Alminal** (performance a Lo Pati) i **Los Sellers** (Festa del Mercat a la Plaça), així com **Historias Únicas** (microteatre clàssic a Buenos Aires).

@gemma_ginovart

3.Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre

7

Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre és un projecte de creació contemporània i mediació artística que parteix del riu com a espai d'aprenentatge, memòria i imaginació col·lectiva. Al llarg del procés, les artistes **Marta Vidal, Antònia Ripoll i Gemma Ginovart**, i amb la col·laboració de Josep Ma Balagué han treballat amb l'alumnat de la **ZER Riu Avall** i de l'**Institut Escola Daniel Mangrané**, proposant diferents maneres de mirar, escoltar, habitar i representar el paisatge fluvial.

La mostra reuneix els resultats d'un procés artístic i pedagògic que entén el **Riu Ebre** no només com un element natural o geogràfic, sinó com un arxiu viu: un lloc on es creuen records familiars, relats del territori, transformacions ambientals, experiències corporals, materials trobats i futurs possibles. El riu apareix aquí com una presència propera i vulnerable, estimada i amenaçada, capaç d'activar preguntes sobre la relació entre les persones, el paisatge i la comunitat.

Amb **Marta Vidal, Antònia Ripoll i Josep Ma Balagué**, l'alumnat de 3r, 4r i 5è de Primària de la ZER Riu Avall ha desenvolupat un procés d'observació i experimentació artística en què el riu s'ha convertit en aula oberta, espai sensorial i matèria creativa. A través de sortides de camp, quaderns de treball, dibuix del natural, captació d'imatges i sons, cianotípies, pastel, estampacions, collages i assemblatges, els infants han explorat el paisatge des de la mirada, el cos, el joc i la transformació dels materials.

L'exposició presenta quaderns de camp, fotografies, enregistraments, personatges imaginats, històries, cianotípies, dibuixos, estampacions, collages, assemblatges, pintura col·lectiva i documentació escènica. Més que mostrar únicament obres acabades, aquest conjunt de materials revela un procés de recerca compartida: formes d'acostar-se al riu, de recordar-lo, d'interrogar-lo i d'imaginar-ne altres futurs.

Amb **Gemma Ginovart**, l'alumnat de 5è de Primària de l'Institut Escola Daniel Mangrané ha treballat a partir de tres temps —el passat, el present i el futur del riu— per explorar les memòries associades a l'Ebre, les preocupacions actuals al voltant de la contaminació, el transvasament i la pèrdua de biodiversitat, i les imatges que els infants projecten sobre un futur situat deu anys endavant. Aquest recorregut ha donat lloc a una creació pictòrica col·lectiva i a una performance construïda a partir de gestos, paraules, moviments i visions pròpies. L'exposició presenta l'enregistrament de la performance que han creat.

En un moment en què el territori es veu travessat per tensions ecològiques, socials i afectives, **Paisatges Creatius. Terres de l'Ebre** proposa escoltar la mirada dels infants com una forma de coneixement. Les seves imatges no només parlen del riu que han heretat, sinó també del riu que temen perdre i del riu que encara poden imaginar. Entre la memòria i l'esperança, aquesta exposició ens convida a reconnectar amb el paisatge i a preguntar-nos quines formes de cura, responsabilitat i pertinença podem construir amb ell.

4.El riu com a aula oberta

**Antònia Ripoll + Marta Vidal + alumnat de la ZER Riu Avall
(4rt, 5è i 6è de primària a Tivenys + 5è i 6è BÍtem)**

Les creacions que es presenten en aquest espai són el resultat del procés desenvolupat per **Marta Vidal** i **Antònia Ripoll** amb l'alumnat de la **ZER Riu Avall**, a partir d'una proposta d'observació, experimentació artística i descoberta del riu com a espai pedagògic, sensorial i creatiu.

Al llarg del projecte, el Riu Ebre ha estat entès com una aula oberta: un lloc per mirar amb atenció, escoltar, recollir, dibuixar, imaginar i transformar. El treball ha combinat sessions a l'aula, sortides de camp, quaderns de camp, exercicis de memòria visual, pràctiques plàstiques i processos de creació col·lectiva.

Més que obres aïllades, aquests materials configuren un mapa sensible del procés: una manera d'aprendre del riu, de reconèixer-ne les formes i les ferides, i d'imaginar noves relacions entre art, infància i territori.

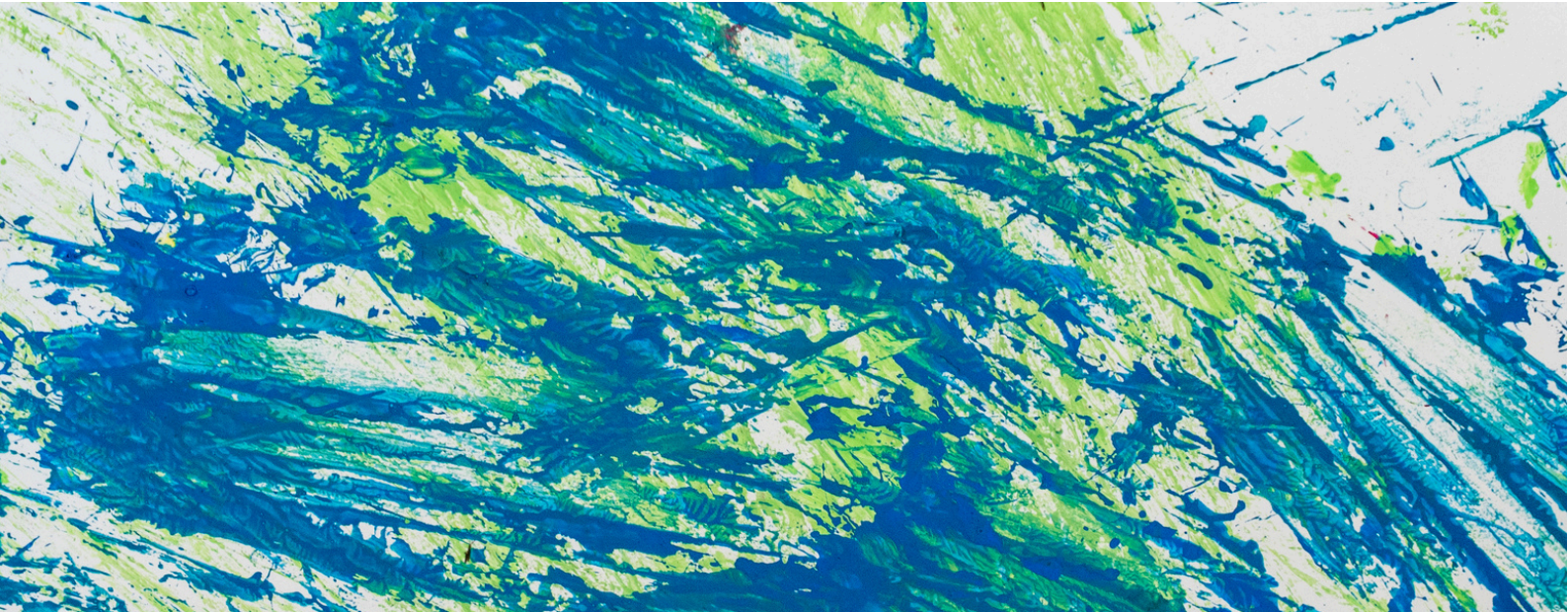

4.1. Mirar i escoltar el riu

11

Quaderns de camp, fotografies, enregistraments i dibuixos amb pastel

El procés comença amb un exercici d'atenció: sortir al riu, observar-lo, escoltar-lo i registrar allò que sovint passa desapercbut. Els quaderns de camp, les fotografies, els enregistraments i els dibuixos recullen aquesta primera aproximació al paisatge, convertint la mirada dels infants en una eina de descoberta i coneixement.

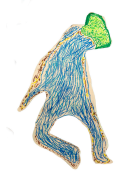
4.2. Imaginar el riu

15

Personatges imaginats i històries creades

A partir del cos, la silueta i la imaginació, l'alumnat ha creat personatges i històries vinculades al riu. Aquestes figures no representen només éssers inventats: són maneres d'habitar simbòlicament el paisatge, de donar-li veu i de construir relats propis des de la infància.

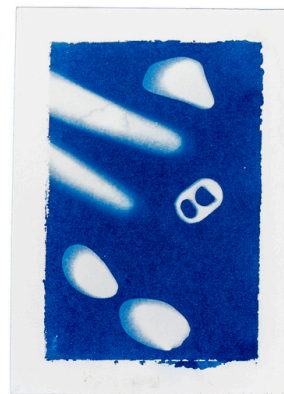

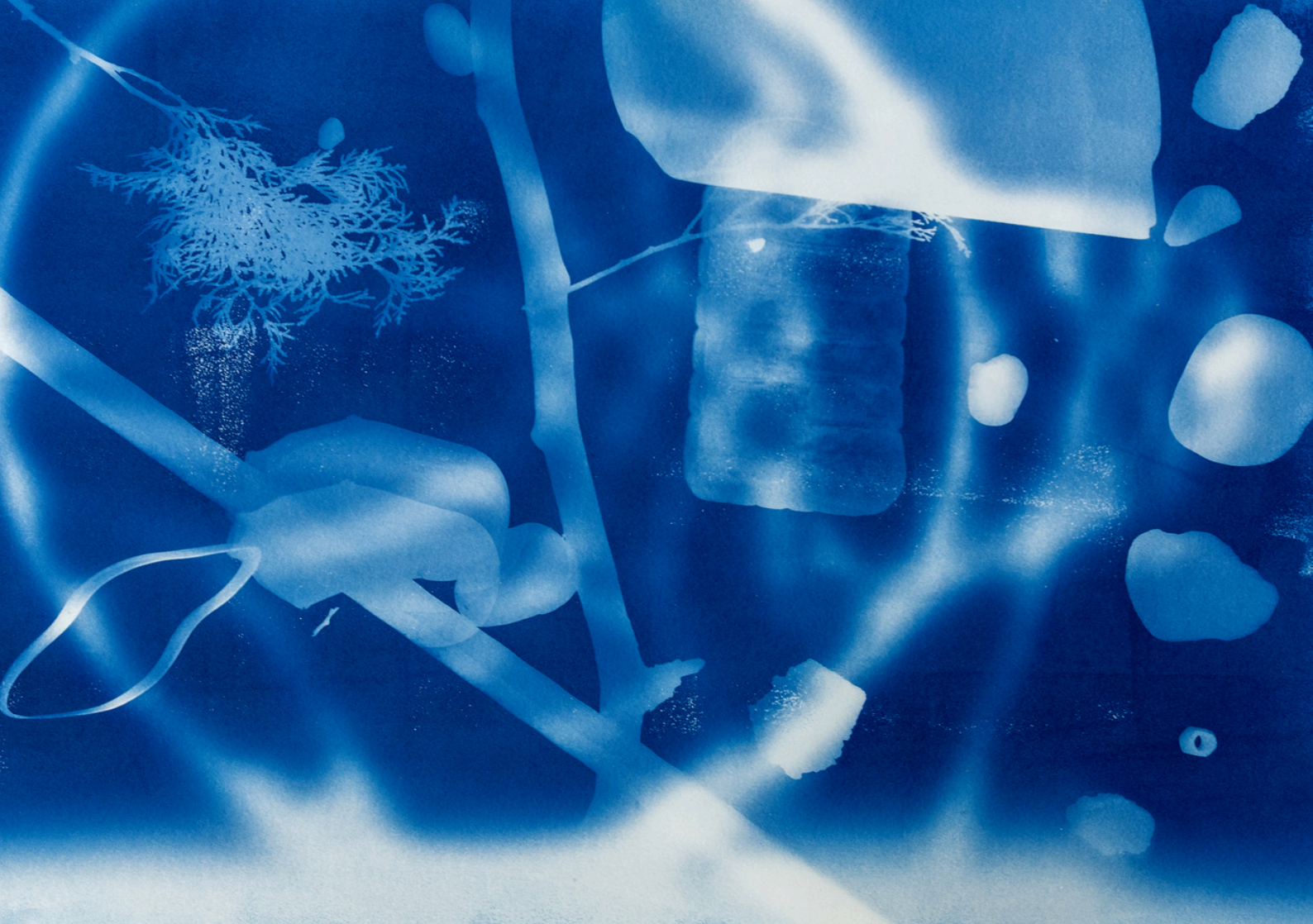

4.3. Transformar la matèria

Cianotípies, estampacions amb objectes trobats, collages i assemblatges

Els materials trobats al riu —elements naturals, restes, textures i fragments— esdevenen eines de creació. A través de la cianotípia amb el nostre col·laborador Jopep Ma Balagué, l'estampació, el collage i l'assemblatge, l'alumnat transforma la matèria del paisatge en imatges, empremtes i composicions col·lectives.

Romania
195 720 (reese Plambeck)

Gemma Ginovart + alumnat de 5è de Primària de l'Institut Escola Daniel Mangrané

La performance creada per **Gemma Ginovart** amb l'alumnat de **5è de Primària de l'Institut Escola Daniel Mangrané** parteix d'una pregunta essencial: quina relació tenim amb el riu i com ha canviat aquesta relació al llarg del temps? La peça ha estat **rodada al Riu Ebre, a Tortosa**, situant els cossos dels infants en contacte directe amb el paisatge que activa tot el procés de creació.

El treball es va articular a partir de tres moments —**passat, present i futur**— per explorar les memòries, les preocupacions i les imatges que els infants associen a l'Ebre. A través de fotografies, notícies, anècdotes, exercicis corporals, meditacions guiades i dinàmiques d'expressió física i artística el grup va anar construint una creació escènica col·lectiva feta de gestos, paraules, moviments i visions pròpies.

La peça evoca una relació antiga i profunda entre les persones i el riu, especialment abans de la Guerra Civil, quan l'Ebre formava part de la vida quotidiana, del treball, del joc i de la memòria compartida. Des d'aquest passat, la performance avança cap a un present marcat per la preocupació: la contaminació, el transvasament i la pèrdua de biodiversitat apareixen com a signes d'un vincle que s'ha anat debilitant.

En imaginar el futur del riu deu anys endavant, els infants van projectar escenes inquietants, poètiques i, de vegades, surrealistes. Aquest imaginari no condueix, però, únicament al pessimisme. La performance obre també una possibilitat d'esperança: si encara som capaços de mirar el riu, d'escoltar-lo i d'adonar-nos del que li està passant, potser encara som a temps de reconnectar amb ell. Aquesta projecció documenta una creació escènica nascuda de la mirada dels infants. El seu cos esdevé paisatge, memòria i advertència; però també una invitació a imaginar una altra manera d'habitar el territori.

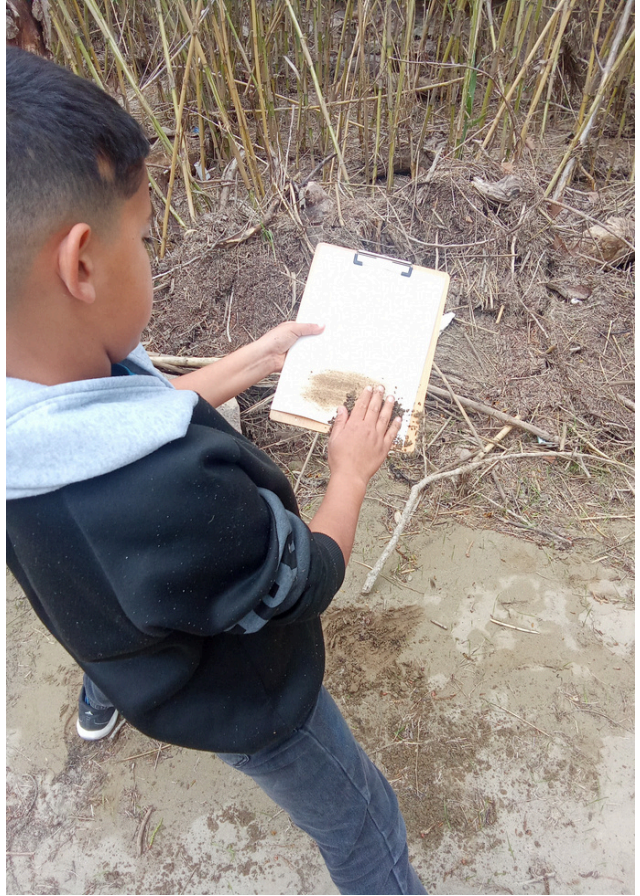
<https://youtu.be/LmhJBe5B9SI>

6.Descobreix el procés creatiu

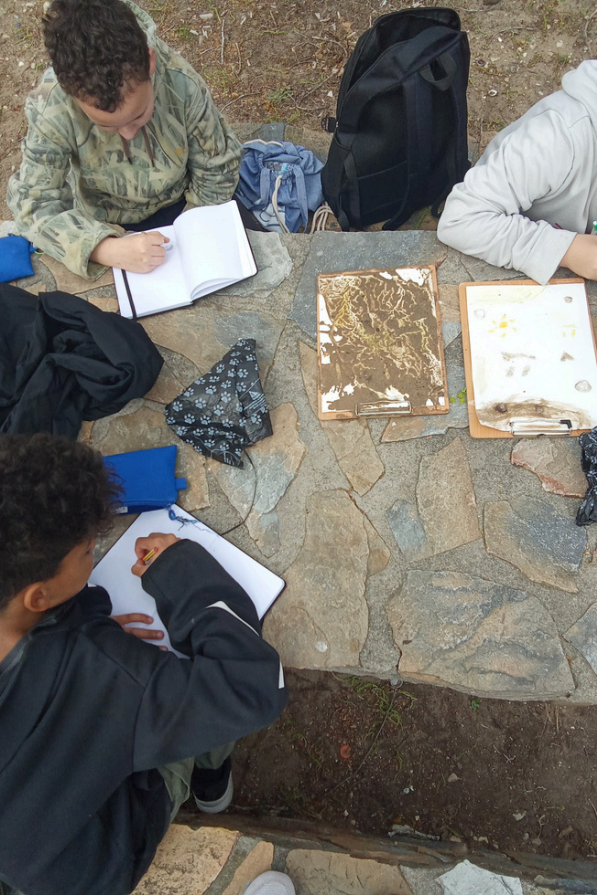
32

El riu com a aula oberta

El bosc ☆

Hi havia una vegada una serp. A la serp
 li va agradar una altra serp. Ell va fer
 el tot i al final es van fer parella es
 van casar i van tenir 3 fills que es deien
 En Sirp, Sarp, Surp. En Sirp es portava bé,
 En Sarp es passava tot el dia al riu i
 En Surp lluitava al final la serp va
 se sapareixer. Carlo, Sofia, Paul

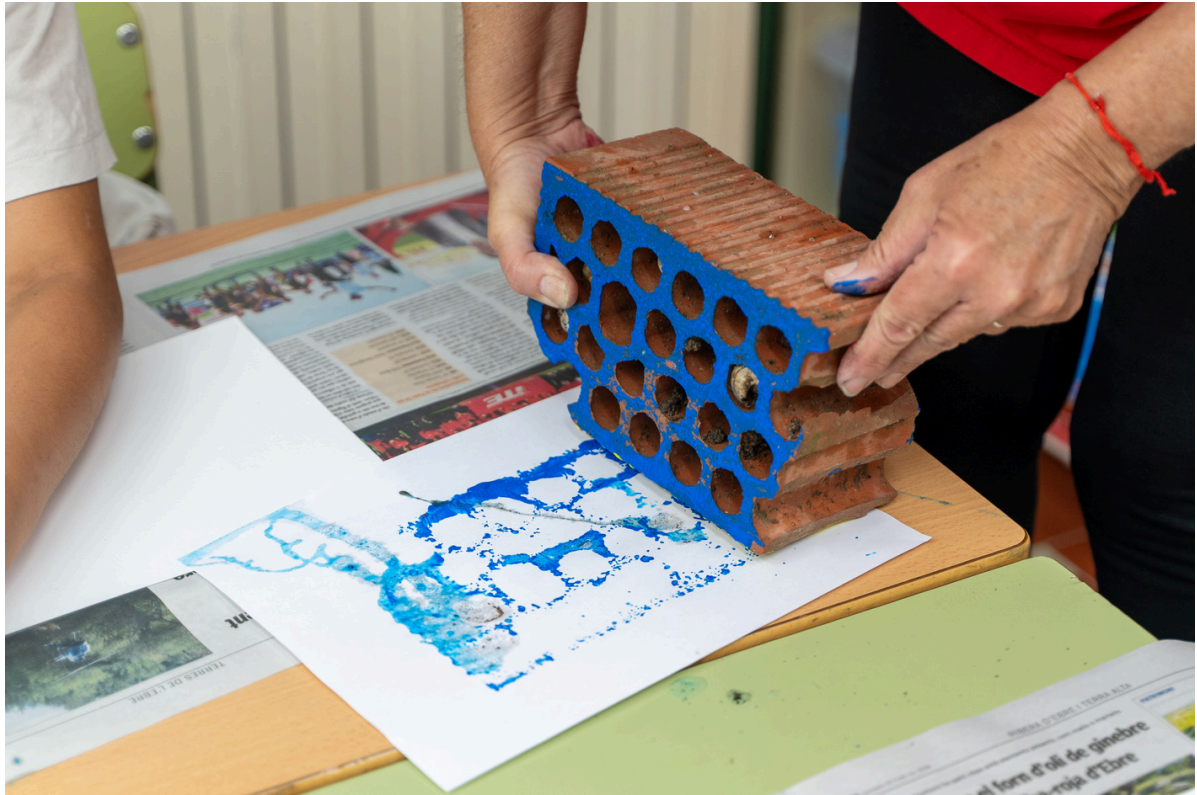

Lo riu que ens mou

ESCOLA
DANIEL
MANGRANE

Projecte Paisatges Creatius Terres de l'Ebre

Impulsa i Organitza: Tectònica Cultural: <https://tectonicacultural.org/cat/paisatges-creatius-terres-de-lebre/>

Amb el suport del Programa de Cultura i Educació del Departament de Cultura i d'Educació i Formació Professional i el Ministeri de Cultura.

EDUCACIÓ
CULTURA,
EDUCACIÓ. Programa d'impuls
de les Arts i la Cultura
a l'Educació

**Generalitat
de Catalunya**

Col·labora:

